

"•Ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri, •Ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa mezun en faal memuru,.." cümlelerini izah eder misiniz?

**"• Ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri,
• Ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa mezun en faal memuru,
• Ve kâinat şehrinin zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında, varidat ve sarfiyatına ve zer' ve ekilmesine nezarete memur,
• Ve yüzer fenler ve binler san'atlarla teçhiz edilmiş en gürültülü ve mes'uliyetli nâzırı..."(1)**

"Kainat sarayının en mükerrem misafiri."

İnsan şu kainat sarayında en çok ikrama ve ihsana mazhar olan bir varlıktır. Kainatı bir sofraya gibi düşünecek olursak, bu sofradan en çok istifade eden ve sofranın bütün nimetlerini tadıp tartacak cihazlara sahip yegane varlık insandır. Allah, insana öyle geniş ve mükemmel bir fitrat vermiş ki, adeta bütün kainatı kuşatacak bir mahiyettedir.

Mesela, insandaki göz bütün renk tonlarını görürken sair mahlukat bu denli görme kabiliyetine sahip değildir. İnsan zahiri ve batini duyguları sayesinde bütün maddi manevi alemler ile irtibat kurup o alemlerden istifade edebiliyor. Bütün bunlar, insanın kainat sarayında en mükerrem ve muhterem bir varlık olduğunu gösteriyor.

"O saraydaki sair sekenelerde tasarrufa me'zun en faal me'muru."

Kainat sarayında diğer bütün mahlukat insana hizmet ediyor ve insanın emrine amade olarak yaratılmıştır. Güneş, insana hem bir lamba hem bir soba, bulutlar insana hem bir rahmet kaynağı hem bir serinletici, toprak insana hem annelik ediyor hem de insana gerekli gıdaları temin eden bir tarla hükmünde. Hayvanat ve bitkiler insan emrine ve tasarrufuna sunulmuş birer hizmetkardır vs... Kainat sarayında bulunan bütün sakinler ve muhtelif cinsler hepsi insanın hizmetinde ve emrindedir. Bu da insanın Kainatın bir halifesi olduğunu gösteriyor.

"Kainat şehrinin zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında vâridat ve sarfiyatına ve zer' ve ekilmesine nezârete me'mur ve yüzer fenler ve binler san'atlarla teçhiz edilmiş en gürültülü ve mes'uliyetli nâzırı."

Kainat bir şehir, dünya ise bu şehrin bir mahallesi, bu mahallede bir çok ekip biçmek için tarla ve bahçeler var. İşte insan bu tarla ve bahçede ekilen ve biçilen mahsulatın hem seyircisi hem de o mahsulattan faydalanan aziz bir misafirdir. Bahçe ve tarlada öyle hikmetli ve güzel ürünler vardır ki, her birisi farklı ve yüksek

---

manaları üzerinde taşıyor.

Her bir ürün tarla sahibinin bir ismine ve sıfatına işaret ediyor. İşte bu tarla ve bahçeye nezaret eden insanda bütün bu ürünleri ve mahsulleri tadıp tartacak cihazlara ve fenni kabiliyetlere sahip. Bu yüzden tarla ve bahçe sahibini takdir ve tahsin ederken çok sesli ve çok gürültülü zikir yapıyor.

Dünya bahçesi ve tarlası dört yüz bin çeşit bitki ve hayvan türü ve bunun yanında Allah'ın bin bir ismini gösteren sanatlar ile donatılmış. Elbette bu dünya bahçesini seyredip oradaki mana ve hikmetleri anlayıp bin bir dil ile bahçe sahibine teşekkür edecek bir seyirci gereklidir ki bu seyirci insandır. İnsan, sahip olduğu geniş fitrat ve duygular sayesinde kainat içinde Allah'a en gürültülü ve geniş zikir ve ibadeti yapan mahluktur. **Gürültü**, burada insanın çoksesli ve çok yönlü ibadet edebilme kabiliyetine bir işarettir. Bir kuş birkaç yönle Allah'ı zikrederken, insan binlerce yön ile Allah'ı zikredebilir anlamındadır.

(1) bk. [Sualar, On Birinci Şu, Yedinci Mesle.](#)